

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken; given Stockholms slott den 21 december 1928.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken.

GUSTAF.

Georg Bissmark.

Förslag

till

Lag**om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken.**

Härigenom förordnas, att 30 kap. 21 § rättegångsbalken skall erhålla denna lydelse:

21 §.

Vill part söka revision, åligger det honom att före klockan tolv å trettionde dagen från den dag, då hovrättens utslag gavs, skriftligen hos hovrätten anmäla missnöje samt därvid tillika ingiva Konungens befallningshavandes bevis om nedsättning av de i 19 § föreskrivna belopp.

Den, som i hovrätten fört parts talan, äge utan särskilt bemyndigande å partens vägnar anmäla missnöje.

Ej vare nödigt att över missnöjesanmälan höra motparten.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1929.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 7 december 1928.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, anför:

»I 30 kap. 12 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lydde enligt lagen den 14 juni 1901, var stadgat, att den, som i hovrätt fört parts talan, ägde, utan särskilt bemyndigande, å partens vägnar anmäla missnöje. I samband med den nya lagstiftning angående rätten till fullföljd av talan mot hovrätts beslut, vilken genomfördes år 1915, uteslöts nämnda bestämmelse, och för behörighet att till hovrätt ingiva missnöjesanmälan erfordras alltså, där missnöjesanmälan ej är av parten egenhändigt underskriven, numera fullmakt, som ej endast innefattar behörighet att utföra partens talan i hovrätten.

I fråga om de skäl, vilka varit bestämmande för den sålunda vidtagna ändringen, lämna förarbetena till 1915 års lagstiftning endast knapphändig upplysning. I det lagförslag, över vilket lagrådets utlåtande inhämtades, var stadgandet i 30 kap. 12 § bibehållet (i förslaget 30 kap. 21 §). Förslaget föranledde i denna del icke något uttalande från lagrådets sida i vidare mån än att lagrådet fann tiden för anmälan av missnöje böra under viss förutsättning framflyttas till trettionde dagen, i stället för, såsom föreslagits, tjugonde dagen från hovrätts dom. Vid den omarbetning, förslaget undergick på grund av lagrådets granskning, erhöll 21 § den nu gällande avfattningen. Chefen för justitiedepartementet anförde därvid, att i anledning av att vid omredigeringen av 21—26 §§ tiden för missnöjesanmälan framflyttats till trettionde dagen efter hovrätts dom, bestämmelsen om rätt för den, som i hovrätten fört parts talan, att utan särskilt bemyndigande anmäla missnöje ansetts böra uteslutas. Departementschefen tillade, att detta tydligtvis icke innebure, att parten behövde inställa sig i hovrätten genom särskilt befullmäktigad person för att anmäla missnöje; vore blott parts missnöjesanmälan egenhändigt underskriven, erfordrades icke någon fullmakt för inlämnaren. Vid förslagets behandling i riksdagen förekom i denna del icke någon erinran.

Sedan den nya lagstiftningen trätt i tillämpning, har i vissa fall förekommit, att missnöjesanmälan icke kunnat upptagas av den anledning, att vid anmä-

lans avgivande parten företrätts av ombud, som väl ägt behörighet att i hovrätten föra partens talan men icke haft bemyndigande att anmäla missnöje. Då innebörden av gällande lag härutinnan torde hava av parter och ombud missuppfattats, har det syntts mig böra komma under övervägande, huruvida skäl kan anses föreligga för att lagstiftningen i detta avseende återfår det innehåll, den hade före de däri år 1915 vidtagna ändringarna. I enlighet med denna min uppfattning har jag anmodat rikets hovrätter att till mig inkomma med in pleno avgivna yttranden i ämnet. Sedan dylika yttranden inkommit, anhåller jag nu att för dem få lämna redogörelse.

Svea hovrätt har — med upplysning, att den år 1915 vidtagna ändringen i rättegångsbalken syntes hava i åtskilliga fall blivit av parter eller ombud missuppfattad och lett till förlust av talan, — såsom sin mening uttalat, att nämnda lagändring icke påkallats av tillräckligt bärande skäl, varför hovrätten ville tillstyrka, att en bestämmelse av samma art som det tidigare gällande stadgandet åter finge inflyta i rättegångsbalken.

Göta hovrätt har anfört: Bristen på uttryckligt stadgande i lag därom, att ombud, som i hovrätt fört parts talan, icke ägde att utan särskilt bemyndigande å partens vägnar anmäla missnöje, syntes i allmänhet ej föranleda rättsförlust för parter, enär missnöjesanmälningarna vanligen vore att anse såsom av parterna egenhändigt underskrivna samt i de fall, då missnöjesanmälningarna icke undertecknats av parterna, utan av ombud för dem, ombuden i regel vid missnöjesanmälningarnas ingivande eller förut under vederbörande måls handläggning i hovrätten åberopat fullmakter, så avfattade, att de kunde anses omfattas bemyndigande för ombuden att jämväl anmäla missnöje. Då det emellertid hade förekommit, att missnöjesanmälan ej kunnat upptagas av den anledning att ombud, som anmält missnöje för part, icke haft fullmakt med dylik avfattning, och då det säkerligen kunde antagas, att den rättsförlust, vederbörande part sålunda lidit, föranletts av bristen på uttrycklig lagbestämmelse i ifrågavarande ämne, syntes tillräcklig anledning förefinnas att härutinnan i lagen införa tydligt stadgande. Beträffande innehållet i ett sådant funne hovrätten, att bärande skäl ej kunde åberopas för att anspråken på ombuds behörighet ställdes högre, då det vore fråga om att anmäla missnöje, än då det gällde att erlægga vad. Hovrätten finge sålunda förorda, att lagstiftningen i nu ifrågavarande avseende återfinge det innehåll, den haft före 1915 års ändringar i 30 kap. rättegångsbalken.

Hovrätten över Skåne och Blekinge har yttrat: Genom 1901 års lag om ändring i vissa delar av rättegångsbalken inrymdes genom stadgande i 30 kap. 12 § rätt för den, som i hovrätt fört parts talan, att utan särskilt bemyndigande anmäla missnöje med hovrätts dom. Såsom skäl härför anfördes under förarbetena, att likställighet borde förefinnas med vad som enligt 15 kap. 7 § rättegångsbalken gällde för rättegångsombud att utan särskilt bemyndigande förvara huvudmannens talan genom erläggande av vad. I 1915 års lag om ändrad lydelse av 30 kap. rättegångsbalken uteslöts sagda bestämmelse om rätt för ombud till missnöjesanmälan samtidigt som tiden därför framflyttades från tjugonde till trettionde dagen från hovrätts dom. — Efter 1915 års lagändring hade erfarenheten inom hovrätts verksamhetsområde ej givit vid handen, att behov förefunnes för återinförande av ombuds omförmälda rätt till missnöjesanmälan. Ombudens fullmakter hade i allmänhet innefattat befogenhet att anmäla missnöje. Eljest hade särskilda fullmakter därför utfär-

dats eller ock hade missnöjesanmälan egenhändigt undertecknats. I intet fall hade inom hovrätten rättsförlust förorsakats part genom missuppfattning av innebörden av gällande lag i detta avseende. — Det borde ej heller lämnas obeaktat, att, om det ifrågavarande stadgandet utan någon inskränkning återinfördes, detsamma med hänsyn till nu gällande bestämmelse att vid missnöjesanmälan skall fogas bevis om nedsättning av föreskrivna belopp komme att erhålla större räckvidd än enligt 1901 års lag. Ombudet syntes nämligen i så fall även få rätt att utan uttryckligt bemyndigande av part för hans räkning fullgöra nedsättningen. För part, som ej haft för avsikt att fullfölja talan men ej härom underrättat ombudet, kunde härigenom uppkomma en ej obetydlig förlust. — På grund av det anförda finge hovrätten såsom sin åsikt uttala att tillräckliga skäl för ändrad lagstiftning i ifrågavarande hänseende ej förefunnas.

De av Svea och Göta hovrätter avgivna yttrandena hava bestyrkt min uppfattning, att innebörden av gällande lag i fråga om behörigheten att ingiva missnöjesanmälan stundom kommit att missförstås och att till följd härav parter i vissa fall förlorat sin rätt att fullfölja talan i högsta instans. Väl är det tydligt, att dessa fall icke kunna vara synnerligen många. Men för den part, som på detta sätt blir lidande för sin egen eller sitt ombuds bristande insikt, är påföljden allvarlig nog. Ej heller lärer det kunna förnekas, att härvid en missuppfattning är lätt förklarlig. Då vid underrätt ett ombud är behörigt att utan särskilt bemyndigande förvara sin huvudmans talan genom erläggande av vad, kan för mången det antagande ligga nära, att en motsvarande befogenhet utan vidare tillkommer även ombud i hovrätt. Tydligen är varsamhet av nöden i fråga om lagstiftningsåtgärder, vilka kunna leda till en ökning av målens antal i högsta domstolen. Från denna synpunkt torde dock icke möta något avgörande hinder för en återgång till den förut gällande bestämmelsen, då de fall, om vilka här är fråga, efter all sannolikhet äro alltför fåtaliga för att lagändringen skall kunna i någon avsevärd mån inverka på högsta domstolens arbetsbörda.

I enlighet med de av mig nu angivna grunder har jag låtit inom justitiedepartementet upprätta förslag till *lag om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken.*»

Föredraganden uppläser berörda förslag, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, samt hemställer, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

N. Cervin.

*Bilaga.***F ö r s l a g**

till

L a g**om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken.**

Härigenom förordnas, att 30 kap. 21 § rättegångsbalken, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 14 maj 1915 (nr 137), skall i nedan angivna del erhålla denna lydelse:

21 §.

Vill — — — — — belopp.

Den, som i hovrätten fört parts talan, äge utan särskilt bemyndigande å partens vägnar anmäla missnöje.

Ej vare — — — — — motparten.

Denna lag skall träda i kraft den 1 juli 1929.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 20 december 1928.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden STENBERG,
APPELBERG,
TISELIUS,
regeringsrådet SÖDERWALL.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 december 1928, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av chefen för justitiedepartementets lagavdelning, revisionssekreteraren Axel Afzelius.

Lagrådet avgav följande utlåtande:

I det yttrande, som hovrätten över Skåne och Blekinge avgivit i den föreliggande frågan, har hovrätten gjort gällande, att därest i lagen utan någon inskränkning åter upptoges ett stadgande, att den, som i hovrätt fört parts talan, ägde utan särskilt bemyndigande å partens vägnar anmäla missnöje, ombudet även finge rätt att utan uttryckligt bemyndigande av parten för hans räkning fullgöra nedsättning av föreskrivna belopp samt att härigenom en ej obetydlig förlust kunde uppkomma för part, som icke haft för avsikt att fullfölja talan men ej därom underrättat ombudet. Med anledning av detta hovrättens uttalande må erinras, att nämnda stadgande — särskilt med hänsyn till det sammanhang, vari det komme att införas i lagen — ej torde kunna tolkas annorlunda än såsom innefattande den rent processuella regeln, att hovrätt skall upptaga en av parts i hovrätten nyttjade ombud gjord missnöjesanmälan utan att fordra bevis, att ombudet blivit av parten särskilt bemyndigad att anmäla missnöje, och att stadgandet följaktligen ej innefattar något avgörande av den utav nämnda hovrätt berörda frågan, huruvida parten eller ombudet skall vidkännas den till följd av en ändamålslös deposition uppkomna förlusten. Svaret på denna fråga beror därpå, om partens uppdrag till ombudet kan anses omfatta befogenhet att för partens räkning deponera ifrågasvarande belopp eller icke.

I övrigt föranleder det remitterade förslaget ej någon erinran.

Ur protokollet:

Ragnar Kihlgren.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 21 december 1928.*

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDEVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMARK, JOHANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bissmark, anmäler lagrådets den 20 december 1928 avgivna utlåtande över det den 7 i samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 30 kap. 21 § rättegångsbalken*.

Föredraganden hemställer, att förslaget, mot vilket lagrådet icke framställt någon anmärkning, måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

H. Stefenson.